

Uppsala kommun

Beslut efter uppföljning för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Fyrissskolan
belägen i Uppsala kommun

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att **senast den 14 januari 2022** vidta nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende extra anpassningar och särskilt stöd.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

- Se till att rektorn tillsammans med lärare och mentorer, minst en gång under höstterminen 2021, gör genomgångar av samtliga elevers kunskapsutveckling och studiesituation i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i samt härvid identifierar:
 - a.) elever som befaras inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
 - b.) elever som befaras inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, elever som det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga för samt elever som uppvisar andra svårigheter i sin situation.
(3 kap. 5 och 7 §§ och 15 kap. 19 a § skollagen; Läroplan för gymnasieskolan [2011:144], nedan Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar)
- Se till att de elever som identifieras vid genomgången enligt punkt a.) ovan, skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen, Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar).

- Rektorn ska, beträffande samtliga elever som har identifierats enligt punkt b.) ovan, se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att medverka i utredningen. Samråd ska ske, med åtminstone den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens. När utredningen är klar ska rektorn, eller den som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till elevens behov av särskilt stöd. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges detta. Utredningen och ställningstagandet ska dokumenteras skriftligt. (3 kap. 7 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Avhjälpta brister

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende områdena undervisning och lärande, åtgärder mot kränkande behandling samt styrning och utveckling av verksamheten.

Ärendet

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Uppsala kommun under våren 2020. Skolinspektionen fattade den 3 juli 2020 beslut efter tillsyn för Fyrisskolan. I beslutet konstaterade Skolinspektionen att Uppsala kommun inte uppfyllde författningskraven avseende områdena undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärder mot kränkande behandling samt styrning och utveckling av verksamheten. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut.

Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Uppsala kommun inkom med den 12 november 2020, kompletterande redovisning den 9 februari 2021 och den 8 mars 2021. Skolinspektionen har även genomfört intervjuer på distans den 2–5, 16 och 18 februari 2021 samt den 12 mars 2021.

Motivering till beslut

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen samt de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar

Skolinspektionens bedömning

I Skolinspektionens beslut den 3 juli 2020 konstaterades att det fanns brister i Fyrissskolans arbete med att ge extra anpassningar. Skolinspektionen utredning visar att det fortfarande finns brister i skolans arbete på detta område.

Utredningen visar att skolan visserligen identifierar elevers behov av extra anpassningar samt förmedlar detta till undervisande lärare. Dock framgår även att alla elever i behov av extra anpassningar inte ges det i den omfattning som behovet visar samt att det saknas förutsättningar att ge extra anpassningar till samtliga elever i behov av det. Bristen i arbetet med extra anpassningar får till följd att elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen allvarligt försämrats.

Rättslig reglering

I 3 kap. 5 § skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om det inte finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver. (Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Utredning

Skolinspektionens utredning visar att samtliga elever i behov av det inte ges extra anpassningar. Visserligen framgår av intervjuer med lärare och elevhälsa att lärare ger extra anpassningar samt att skolan upptäcker elevers behov av extra anpassningar och förmedlar detta till undervisande lärare. Dock uppger flera lärare att de inte ger eller kan ge extra anpassningar till samtliga elever i behov av det. Vidare framgår vid intervju med lärare att det inte går att ge vissa sorters extra anpassningar, till exempel sådana som kräver att läraren har individuella samtal med eleverna, medan det däremot går att ge extra anpassningar i form av olika examinationsmetoder.

Även vid Skolinspektionens intervju med elevhälsan, framkommer att elever i behov av det inte alltid ges extra anpassningar, men att lärarna försöker göra anpassningar på gruppnivå i syfte att gynna alla. Vid intervju med programrektorer bekräftas att lärare gör anpassningar på gruppnivå, men att det är osäkert om samtliga elever i behov av det ges extra anpassningar.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det är stora elevgrupper med en stor andel elever i behov av extra anpassning, vilket försvårar möjligheten att ge extra anpassningar till samtliga elever i behov av detta. Av intervju med lärare framgår att ungefär hälften av eleverna är i behov av extra anpassningar i flera av elevgrupperna, vilket bekräftas av inkommen skriftlig dokumentation. Vidare uppger lärare, att möjligheterna att ge extra anpassningar påverkas negativt av storleken på undervisningsgrupperna. Detta bekräftas vid intervju med representanter för elevhälsan, som uppger att om det var färre elever i klassrummet så skulle läraren ha bättre förutsättningar att ge eleverna extra anpassningar fullt ut.

Av intervju med programrektorer framgår vidare att lärarna gör allt de kan för att ge extra anpassningar, men att det är många i varje klass som har behov av detta, vilket gör att alla kanske inte ges det. Rektorn uppger visserligen i intervju att lärarna kan ge extra anpassningar och att skolan har tillräckligt med resurser, men att det är tveksamt om lärarna har en reell möjlighet att ge extra anpassningar med tanke på storleken på undervisningsgrupperna och antalet elever i behov av det.

Av betygskataloger framgår att klasstorleken för år 2 och 3 på ekonomiprogrammet är 23–32 elever, på naturvetenskapliga programmet 22–29 elever, på samhällsvetenskapliga programmet 27–30 elever och på teknikprogrammet 10–29 elever .

Särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

I Skolinspektionens beslut den 3 juli 2020 konstaterades att det fanns brister i Fyrisskolans arbete med särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i Fyrisskolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att Fyrisskolan inte i tillräcklig utsträckning har genomfört utredningar av elevers behov av särskilt stöd, trots att såväl resultat på diagnostiska läs- och skrivprov som betygsresultat varit låga. Detta har resulterat i att ett stort antal elever, inte har fått sitt stödbehov utrett. Bristerna i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd riskerar att få till följd att elever inte får sitt särskilda stödbehov tillgodosett och därmed inte heller förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Rättslig reglering

I 3 kap. 7 § skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Av förarbetena till skollagen framgår, att bestämmelserna om särskilt stöd ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektor, när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Vidare anges i förarbetena att det är naturligt att den lärare som närmast har ansvar för elevens undervisning och annan berörd personal, medverkar i utredningen. Det är väsentligt att det finns lokalt utformade rutiner för rektors samråd med elevhälsopersonalen (prop. 2009/10:165 s. 290–291).

Det huvudsakliga syftet med utredningen är att fastställa om en elev har behov av särskilt stöd och i förekommande fall vilket behov av särskilt stöd eleven har. Enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40) och även Skolväsendets överklagandenämnds praxis, bör utredningen bestå av två delar. Först en kartläggning av elevens skolsituation med hänsyn till omständigheter på individ-, grupp- och skolnivå, samt därefter en pedagogisk bedömning av om eleven är i behov av särskilt stöd, och i så fall en bedömning av vilket behov av stöd eleven har. I den kartläggande delen krävs som regel även en analys av de tänkbara orsakerna till elevens svårigheter (jfr bl.a. Överklagandenämndens beslut den 16 januari 2014 med dnr 2013:468). Det är också nödvändigt att eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att medverka i utredningen (prop. 2009/10:165, s. 291). Det bör endast i undantagsfall anses uppenbart obehövligt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens (prop. 2013/14:160, s. 25).

Utredning

Skolinspektionens utredning visar att Fyrisskolan inte i tillräcklig utsträckning har genomfört utredningar av elevers behov av särskilt stöd. Av intervju med rektorn samt inkommen skriftlig dokumentation, framgår att Fyrisskolan har genomfört 7–8 utredningar av elevers behov av särskilt stöd under läsåret 2020/21. Rektorn uppger dock de har många elever med stora behov och att det förmodligen är fler elever som är i behov av särskilt stöd än som får det.

Rektorn uppger vidare att två tredjedelar av eleverna som började på skolan läsåret 2020/21, hade så låga värden på ett diagnostiskt lästest (DLS) att särskilt stöd kan vara aktuellt för dessa elever. Av inkommen dokumentation framkommer vidare att det av skolans nuvarande elever, som började på skolan läsåret 2019/20 eller tidigare och har erhållit betyg, är drygt 100 elever som har betyget F i tre eller flera kurser. Rektorn uppger med hänvisning till detta, att det är möjligt att skolan inte har tillräckligt med resurser för att utreda elevernas behov av särskilt stöd. Vid intervju med elevhälsan, bekräftas att det saknas tillräckliga resurser för att ge det särskilda stöd som elever behöver.

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan har identifierat att det finns ett behov av att genomföra fler pedagogiska utredningar. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att skolan har påbörjat ett arbete med att göra pedagogiska utredningar för att se över behovet av särskilt stöd, något som inte har gjorts tidigare på skolan. Vidare framgår att elevhälsan ser att det finns elever som kan ha behov av stöd, varför de har som ambition att utreda fler elever.

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare framgår att de flesta lärare inte har varit delaktiga i några pedagogiska utredningar på skolan. Av intervju med en av lärargrupperna, framgår att ingen av dessa har varit delaktig i att göra en pedagogisk utredning. Vid intervju med en annan lärargrupp, uppger lärarna att de signalerar till elevhälsan om extra anpassningar inte är tillräckliga, men att de inte har varit delaktiga i någon pedagogisk utredning. Några lärare uppger visserligen att om en elev har flera F-varningar eller om ett diagnostiskt prov visar att en elev kanske inte kommer att klara en kurs, så kallas det till ett elevhälsomöte där elev, vårdnadshavare och elevhälsa deltar. Vidare uppger lärare att om extra anpassningar inte har varit tillräckliga, så ska en utredning om särskilt stöd startas. Dock framgår vid intervju med mentorer, att ingen av dem känner till att det har gjorts någon utredning det här läsåret. En av mentorerna uppger vidare, att det på elevhälsamötet kan upprättas åtgärdsprogram med beslut om särskilt stöd, med att hen inte har varit med om det nuvarande läsåret. Vidare framgår vid intervju med en av lärargrupperna, att en pedagogisk utredning främst har gjorts om elever har varit sjukskrivna.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Då verksamheten vid Fyrisskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns det skäl att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Undervisning och lärande

I beslut den 3 juli 2020 konstaterades att det fanns brister i Fyrisskolans arbete med att stärka elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära. Tillsynen visade att det förekom att lärare uttryckte låga förväntningar på eleverna och uppvisade bristande tilltro till eleverna och deras förmåga att lära. Uppsala kommun förelades därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framkommer bland annat följande. Skolan påbörjade i augusti 2020 ett förändringsarbete med syfte att ringa in en gemensam problembild och identifiera förbättringsåtgärder. Arbetet som leddes av skolledningen, syftade till att hitta strategier för att förbereda för och utveckla en tro på elevernas självkänsla och självförtroende. Arbetet har utmynnat i ett antal åtgärder, såsom att utveckla en "studienorm" med syfte att bland annat tydliggöra ömsesidiga förväntningar på arbetet, att stötta eleverna med individuella målsättningar samt att bekräfta elevers framgångar i studierna. Av intervjuer med elever framkommer vidare en övervägande positiv bild av lärarna och eleverna uppger att lärarna bekräftar och motiverar dem, genom att peppa och ge positiva kommentarer. Dock uppger vissa elever att det finns enstaka lärare på skolan som inte alltid uttrycker sig respektfullt mot elever. Skolinspektionen understryker därför vikten av att skolledningen fortsätter att följa upp lärarnas arbete med att stärka elevernas tillit till den egna förmågan och att det finns respektfulla relationer på skolan.

Av huvudmannens redovisning och av Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsa, programrektorer och rektor gör Skolinspektionen den sammantagna bedömningen, att bristerna avseende att stärka elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära har åtgärdats.

Åtgärder mot kränkande behandling

I beslut den 3 juli 2020 konstaterades att det fanns brister i Fyrisskolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Tillsynen visade att samtliga fall då en elev ansåg sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte anmälades till rektorn och huvudmannen. Uppsala kommun förelades därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder visar att rutiner för anmälan av kränkande behandling har reviderats och har gjorts känd för personal och elever. Huvudmannen har även infört ett nytt IT-system som ska underlätta anmälan av kränkingsärenden till rektor och huvudman.

Av huvudmannens redovisning och av Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsa, programrektorer och rektor framgår inte annat än att bristerna har åtgärdats.

Styrning och utveckling av verksamheten

I beslut den 3 juli 2020 konstaterades att det fanns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid Fyrisskolan. Tillsynen visade att det dokumenterade systematiska kvalitetsarbetet utgjordes av ett gemensamt dokument för de två skolenheterna Fyrisskolan och Uppsala estetiska gymnasium. Därmed synliggjorde inte rektorn vid Fyrisskolan hur skolan följde upp och analyserade skolenhetens kunskapsresultat och fattade beslut om åtgärder utifrån en sådan analys samt genomförde dessa. Inte heller synliggjordes skolenhetens arbete med att skapa trygghet och studiero för alla elever, fristående från Uppsala estetiska gymnasium. Uppsala kommun förelades därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Av Skolinspektionens utredning framgår att Fyrisskolans systematiska kvalitetsarbete inte längre görs gemensamt med Uppsala estetiska gymnasium. Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att Fyrisskolan nu har tillgång till kunskapsresultat för samtliga kurser vid skolenheten. Vidare genomför Fyrisskolan en kartläggning av samtliga elevers upplevelse av trygghet och studiero. Huvudmannen har även redovisat exempel på utvecklingsåtgärder som planerats och genomförts utifrån en analys av ovannämnda uppföljning.

Beslut

2021-06-28
10 (10)
Dnr 2019:8847

Av huvudmannens redovisning och av Skolinspektionens intervjuer med rektorn framgår inte annat än att bristerna har åtgärdats.

På Skolinspektionens vägnar

X Mia Martini

Beslutsfattare
Signerat av: Mia Martini

I ärendets slutliga handläggning har även föredraganden Lars-Henrik Bergström, utredaren Mattias Ryd samt juristerna Linnéa Lundberg och Ida Östlund medverkat.